

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Mesto Gelnica v súlade s § 15 ods. 1 písm. a) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany.

Mesto Gelnica v súlade s § 14, ods. 1 písm. p) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje na svojej internetovej stránke informácie pre verejnosť, ktoré zahŕňajú:

- 1) informácie o zdroji ohrozenia,
- 2) informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
- 3) nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
- 4) informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
- 5) úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti
- 6) podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánmi ochrany obyvateľstva v rámci územného obvodu,
- 7) odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona; počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Na účely zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane sa mimoriadnou udalosťou rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom:

- a) **živelná pohroma** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- b) **havária** je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- c) **katastrofa** je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.
- d) **Ohrozenie** je obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa nastáva, ak je potrebné prijať opatrenia podľa osobitného predpisu (§ 6 až 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov) pri:

- a) radiačnej nehode alebo radiačnej havárii,
- b) výskyte prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtie na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň,
- c) uvoľnení chemických látok ohrozujúcich život, zdravie, životné prostredie a majetok alebo
- d) úniku mikroorganizmov alebo toxínov z uzavretých priestorov.

1. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1.1 Oblasti možného ohrozenia únikom nebezpečnej látky.

Nebezpečné látky nachádzajúce sa na území mesta :

amoniak (NH₃), a pohonné hmoty (automobilový benzín a nafta).

Únik nebezpečných látok v dôsledku vzniku mimoriadnej udalosti v technologických zariadeniach priemyselných podnikov vyrábajúcich, skladujúcich a manipulujúcich s nebezpečnými látkami, ako aj pri preprave nebezpečných látok po cestných komunikáciách a po železnici považujeme za hlavné zdroje možných rizík.

Tabuľka č.1

Zdroj ohrozenia	Nebezpečná látka	Oblasť ohrozenia – polomer v metroch (určená prevádzkovateľom)	Poznámka
Zimný štadión Petra Bindasa, Športová 36	amoniak	Priame ohrozenie- 50 m Zóna ohrozenia – 185 m	V hromadnej zástavbe KBV
Slovnaft Čerpacia Stanica Strojárska 12	Pohonné hmoty		Mimo hromadnú zástavbu

1.2. Oblasti možného ohrozenia povodňami, alebo v prípade porušenia vodnej stavby

- o povodne - režim veľkých vôd je charakterizovaný tým, že najviac výskytov max. prietokov pripadá na jarné mesiace, zvlášť na apríl a máj. Najvyššie max. prietoky sa vyskytujú z letných búrok a majú povahu krátkodobých povodní. Povodne predstavujú významné riziko ohrozenia obyvateľstva a majetku. Povodne najčastejšie ohrozujú obyvateľov v blízkosti rieky Hnilec a jeho prítokov : Perlový potok, Turzovský potok, Žakarovský potok, bezmenný tok na Potočnej ul.
- o riziko povodne je aj narušením vodného diela Palcmanská Maša
- o Povodne však môžu spôsobiť aj náhle prívalové dažde, resp. dlhodobé zrážky, kedy povodňou môžu byť potenciálne postihnuté časti mesta.
- o vodné stavby – na území mesta sú zmonitorované niektoré vodné stavby, do ktorých spadajú vodné nádrže, hate a rybníky. Na rieku Hnilec sú 2 malé vodné elektrárne. V katastri mesta sa nachádzajú: 2 umelé vodné plochy vzniknuté banskou činnosťou – Turzovské jazerá.

1.3. Oblasti ohrozené všetkými druhmi dopravy

a) cestná doprava (nebezpečné a rizikové úseky cestných komunikácií)

- nehody môžu byť spôsobené predovšetkým na štátnej ceste II. tr. v smere Jaklovce-Prakovce, kde je viac frekventovaná premávka. Cestné komunikácie zároveň slúžia na prepravu a manipuláciu nebezpečných látok dopravovaných do prevádzok v obmedzenej miere, (čerpacia stanica, ZŠ).

b) železničná doprava (nebezpečné a rizikové úseky železničných tratí)

- ohrozenie môže nastať pri preprave nebezpečných látok, pri záplavách. Železničná trať prechádza aj cez zastavané územie mesta.

c) letecká doprava

- nepredpokladáme možnosť ohrozenia leteckou dopravou, v minulosti sme zaznamenali ú lety OS SR s nadzvukovou rýchlosťou prevažne z dôvodu zalietnutia leteckej techniky po oprave, pri výcviku pilotov v plnení úloh spojených s touto rýchlosťou a pri obrane vzdušného priestoru Slovenskej republiky a tým aj spoločného vzdušného priestoru krajín NATO. Pre zamedzenie ohrozenia zdravia obyvateľstva a minimalizovania škôd sa vykonávajú lety podľa prísne stanovených predpisov a pravidiel pre lietanie a lety sa môžu vykonávať len v minimálnych letových hladinách.

1.4. Oblasti spôsobené mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru (vietor – víchrice, horúčavy, mrazy, búrky, prívalové dažde, inverzia, hmly, snehové kalamity, námrazy a poľadovice)

- o vietor –môže vietor spôsobiť problémy v doprave, energetike, spojoch, najmä v zimnom období, v spojení so silnými námrazami a snehom.

Intenzitu rýchlosti vetra určujú účinky na ľudí, stavby a zemský povrch. Jej hodnoty závisia od rýchlosti vetra a sú určované sprievodnými javmi. Tieto sprievodné javy boli empiricky zoradené do skupín a týmto skupinám priradené stupne – od najnižších prejavov k najvyšším

účinkom s katastrofálnym následkom. Podľa Beufortovej stupnici, ktorá má rozmedzie 0 až 12 stupňov.

Stupeň	Označenie	Rýchlosť vetra	Prejavy
0	Bezvetrie	0,0-0,5 m/s, 0 – 1 km/h.	Dym stúpa priamo hore
1	Vánok	0,6-1,7 m/s, 2-6 km/h.	Dym stúpa takmer priamo hore, sotva pozorovateľný pohyb vzduchu
2	Slabý vietor	1,8-3,3 m/s, 7-12 km/h	Pohybuje ľahkými zástavkami, občas listami stromov, smer vetra možno pocitom rozoznať
3	Mierny vietor	3,4-5,2 m/s, 13-18 km/h.	Pohybuje zástavkou, spôsobuje dosť súvislý šumivý pohyb lístia stromov a krov, slabo čerí hladinu stojatej vody
4	Dosť čerstvý	5,3-7,4 m/s, 19-26 km/h.	Napína zástavku, pohybuje slabšími bezlistými vetvami stromov.
5	Čerstvý vietor	7,5-9,8 m/s, 27-35 km/h.	Napína väčšie zástavy, pohybuje bezlistými väčšími vetvami stromov, je na pocit už nepríjemný, vlní stojatú vodu.
6	Silný vietor	9,9-12,4 m/s, 36-44 km/h.	Počuteľný na domoch a iných pevných predmetoch, hučí v listnatých lesoch, pohybuje slabšími stromami, vlní vodu, pričom vlny už majú ojedinele aj spenené vrcholky.
7	Prudký vietor	12,5-15,2 m/s, 45-54 km/h.	Pohybuje bezlistými stromami strednej hrúbky, vlní vodu, pričom vlny už majú mnoho spenených vrcholkov.
8	Búrlivý vietor	15,3-18,2 m/s, 55-65 km/h.	Pohybuje silnejšími stromami a láme haluze a menšie konáre, zreteľne odporuje človeku v chôdzi, lesy už zďaleka hučia.
9	Víchrice	18,3-21,5 m/s, 66-77 km/h.	Prevracia ľahšie predmety, zhadzuje uvoľnené škridle zo striech, láme bezlisté väčšie konáre a menšie stromy, chôdza proti vetru je veľmi ťažká.
10	Silná víchrice	21,6-25,1 m/s, 78-90 km/h.	Láma a vyvracia stromy.
11	Mohuná víchrice	25,2-29 m/s, 91-104 km/h.	Spôsobuje veľké škody v lesoch a na domoch, chodci padajú.
12	Orkán	nad 29 m/s, nad104 km/h	Ničivé účinky. Strháva strechy, zhadzuje komíny, hýbe ťažkými predmetmi.

- teplotné extrémny (horúčavy, mrazy) - predstavujú zvýšené nebezpečenstvo pre dopravné trasy po železnici, ale aj po cestných komunikáciách. Nebezpečenstvo námraz je hlavne v oblasti cestných komunikácií.
- búrky a privalové dažde (krupobitie) – objavujú sa prevažne v letných a jesenných mesiacoch a spôsobujú škody najmä na majetku občanov.
- vzhľadom na to, že v meste sa nenachádzajú priemyselné podniky skladujúce nebezpečné látky v plynnom stave nie je nebezpečenstvo spojenia havárie s inverziou reálne.
- hmly - hmly sa tvoria hlavne v jesennom a zimnom období, najmä zrána a v dopoludňajších hodinách pri nízkej oblačnosti. Sú to miesta v blízkosti vodných tokoch a ich prítokoch, nádrží a pod., kde súčasne sú umiestnené jednotlivé trasy cestných komunikácií.
- snehové kalamity – predpoklad v zimných mesiacoch v dôsledku zvýšených zrážok spadnutého snehu spojených so silným vetrom dochádza k snehovým kalamitám, víchrici a námrazám na cestách v prevažnej miere na celom území okresu.
- námrazy a poľadovice – na území mesta vznikajú v zimných mesiacoch v dôsledku nízkych teplôt, zvýšených zrážok spadnutého snehu a jeho náhleho sa topenia. Námrazy obmedzujú dopravu na štátnych a miestnych komunikáciách, ako aj pohyb na chodníkoch a prístupových cestách.

1.5. Oblasti možného ohrozenia svahovými deformáciami a seizmickou činnosťou

V minulosti neboli zaznamenané ohrozenia tohto druhu. Ohrozenie môže nastať v okrajových častiach mesta a v extraviláne prepacom dutín poddolovaných území po banskej činnosti.

1.6. Oblasti možného ohrozenia vzniku chorôb a epidémii

a) ochorenia ľudí (riziko vzniku ochorení a epidémii)

Na území mesta sa nenachádzajú prevádzky, ktoré by boli zdrojom vzniku epidemickej nákazy vzhľadom na výskyt prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtí na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň, ako aj únik mikroorganizmov alebo toxínov z uzavretých priestorov.

V súvislosti s povodňami môže dochádzať k vzniku rôznych infekcií., ktoré sú spojené so vznikom zdravotných problémov, najmä bežné hnačky, zvýšená teplota, bolesti brucha, rôzne hnisavé infekcie, ktoré môžu byť indikátorom začínajúcich chorôb.

V dôsledku zlých hygienických podmienok osôb z okolitých obcí žijúcich s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez kanalizácie odpadových vôd alebo s nízkym štandardom bývania je zvýšený predpoklad možného ohrozenia epidémiami aj v meste Kežmarok (styk s uvedenými osobami v nákupných centrách, na úradoch...) (napr. žltáčka, salmonelóza, čierny kašeľ, TBC a pod.).

b) ochorenia zvierat (identifikácia fariem, kde môže dôjsť k masívnemu ochoreniu zvierat)

Na území mesta sa nenachádzajú družstvá, prípadne farmy zamerané na intenzívnu živočíšnu výrobu.

c) ochorenia rastlín, zamorenie škodcami

Nenachádzajú sa prevádzky zamerané na rastlinnú výrobu.

1.7. Oblasti možného ohrozenia požiarimi a výbuchmi

- Lesné požiare - vznikajú v katastri mesta vo väčšine prípadov pre ľudskú nebanlivosť alebo faktormi poveternostných vplyvov či iných prírodných príčin. Najčastejšie je to náhodný blesk. Hlavne v jarnom období sa môžu vyskytnúť požiare predovšetkým v dôsledku vypaľovania trávnatých porastov a ich následné šírenie do lesných porastov.
- Požiare a výbuchy vo výrobných podnikoch vyplývajúce z povahy ich činnosti - rozsiahle plošné požiare však môžu vzniknúť za vhodných okolností aj rozšírením veľkého požiaru z objektu skladujúceho nebezpečné horľaviny, alebo výbušné látky. Medzi potenciálne zdroje veľkých požiarov zaradíme predovšetkým čerpace stanice a zimný štadión v spojení s katastrofickým scenárom úniku amoniaku.

2. Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území

2.1. Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

- Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti, t.j. o veľkosti oblasti ohrozenia, ktorú vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ okolo objektu nakladajúceho s chemickou nebezpečnou látkou v súlade s vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok, sú špecifikované v tabuľke č. 1.
- V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky vo vyššie uvedených oblastiach ohrozenia môže dôjsť u nechránených osôb (bez použitia ochranných prostriedkov) k poškodeniu zdravia. V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom motorového benzínu v spoločnosti Slovnaft, resp. pri explózii motorového benzínu, môže tlaková vlna narušiť statiku blízkych budov a následne spôsobiť zranenie nechránených osôb napr. letiacimi úlomkami skla z rozbitých okenných tabúľ.
- Sú to podniky zaradené do kategórie „A“ alebo „B“ v zmysle zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na území obce ani v bezprostrednej blízkosti jej územia nie je žiadny podnik zaradený do kategórie stanovenej zákonom NR SR č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zimný štadión P. Bindasa

- **ZÓNA PRIAMEHO OHROZENIA- 50 M**
- **ZÓNA OHROZENIA -185 M**

Ulica	
Športová 36 - objekt ZŠ P. Bindasa	
Športová 15, 17,19,21,23,25,27,29,31	
Športová 32,Záhradná1,3,5,7	
Športová 37,39,41,45,47	
Športová 13 – futbalový štadión	
Hlavná 145, Hlavná 146 – VPI ,147,141	

2.2. Povodne

- Oblasť ohrozenia povodňami je stanovená pre vybrané vodné toky formou zátopového územia vyhodnoteného správcom vodného toku na 50 - ročnú príp. 100 - ročnú vodu. Vznik mimoriadnej udalosti v dôsledku povodní predstavuje v závislosti od rozsahu povodne predovšetkým riziko veľkých majetkových škôd a v prípade nerešpektovania pokynov organov štátnej správy ochrany pred povodňami aj riziko ohrozenia zdravia a života.
- *Dlhotrvalúce i krátkodobé výdatné dažde a/alebo masívnejšie topenie snehov spôsobujú zvýšenie hladiny spodných vôd, prípadne vytváranie povrchových záplav terénu, rodinných domov a miestnych komunikácií.*

Možný rozsah MU a následky na postihnutom území a životnom prostredí:

- V prípade dlhotrvajúcich i krátkodobých no výdatnejších zrážok alebo masívnejšieho topenia snehu môže na území obce vzniknúť zaplavenie spodnými vodami v niektorých rodinných domoch (špecifikácia v tabuľke)

Vodné dielo Palcmanská Maša

Vzdialenosť od VD v km	Max. výška prielomovej vlny v m	Rýchlosť prielomovej vlny v m/s	Čas kulminácie prielomovej vlny v min.	Čas poklesu prietoku v hod.	Poznámka
56,5	3	7,4	170	6	zaplavené 30%

Stupeň PA	Poznámka
III. stupeň PA Miestne toky	Podľa poznatkov nie je potrebná evakuácia, resp. samoevakuácia občanov krátkodobá k príbuzným
III. stupeň PA Hnilec	Krátkodobá evakuácia
VD Palcmanská Maša	

Ohrozené sú objekty v inundačnom pásme povodia Hnilca.

2.3. Zosuvy pôdy

- Následky vo veľkej miere závisia od miesta vzniku zosuvu, t.j. či je zosuvom ohrozený intravilán alebo extravilán mesta. V prípade zosuvov v intraviláne, kedy sú potenciálne najčastejšie ohrozené obytné zóny môže dôjsť k značným materiálnym škodám na nehnuteľnostiach.
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky plní štátnu úlohu „Inžiniersko-geologické mapovanie svahových deformácií v najohrozenejších územiach flyšového pásma.“ Cieľom tejto úlohy, ktorá je realizovaná v oblasti severovýchodnej časti Slovenska je zostavenie účelových inžinierskogeologických máp, zameraných na zhodnotenie zosuvného a povodňového rizika s návrhom potrebných opatrení na ich elimináciu.

2.4. Preprava nebezpečných látok

- Vzhľadom k skutočnosti, že po cestných komunikáciách a železnici sa prepravujú rôzne nebezpečné látky v rozličných množstvách, nie je možné pri preprave nebezpečných látok jednoznačne vopred vymedziť oblasť ohrozenia ako v prípade stacionárnych objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami. V prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy nebezpečnej látky sa oblasť ohrozenia určuje operatívne podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania. Vychádzajúc z § 7 ods. 2 písm. b) vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, ak pri preprave nebezpečných látok nie je známy druh nebezpečnej látky na účely okamžitého zásahu sa za bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky

nepredpokladá, považuje priestor vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

3. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok, ktoré môžu spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK

- v. sumárny vzorec NH₃
- v. UN kód (identifikačné číslo látky) 1005
- v. Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 268

Základná charakteristika:

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je -33,5°C) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote 0,771 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka:

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka. Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy. Expozícia s vyššími koncentraciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi 3,5 g.m⁻³) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia:

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

- v. UN kód (identifikačné číslo látky) 1203
- v. Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 33 10

Základná charakteristika:

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka:

Benzín je škodlivý pri vdýchnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití.

Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie, ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávajúť niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť.

Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita.

Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov.

Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia: Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

4. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

4.1. Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén a doplnené hovorenou informáciou.

Zvuk sirény znamená vždy nejaké nebezpečenstvo. Upozorňuje obyvateľov na to, že môže dôjsť alebo už došlo k mimoriadnej udalosti, ktorá ohrozuje životy a zdravie občanov, majetok a životné prostredie.

V meste bola varovacia sieť rozšírená o ASV PAVIAN 300 na zimnom štadióne.

Varovanie obyvateľstva na povodňovo ohrozenom území vykonáva varovacie a vyznamievacie centrum civilnej ochrany alebo obec podľa osobitného predpisu (§ 3a a § 15 ods.1 písm. f) zákona č. 42/1994 Z. z. o COO). V prípade iných mimoriadnych udalostí, ktoré môžu vzniknúť na území územného obvodu Gelnica sa varovanie obyvateľstva zabezpečuje varovacou sieťou civilnej ochrany prostredníctvom mesta.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo. V súlade s § 16 ods. 1 písm. d) zákona č.

42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov hlásnu službu (varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú zabezpečujú právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami). Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. autonómny systém varovania (ďalej len „ASV“). V súlade s § 15 zákona MŽP SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pre povodňami (povodňový zákon) hlásna povodňová služba prijíma a poskytuje informácie súvisiace s možným vznikom mimoriadnej udalosti na základe ktorých sa s využitím informačného systému civilnej ochrany zabezpečí včasné varovanie obyvateľstva.

VAROVNÉ SIGNÁLY CIVILNEJ OCHRANY:

Názov signálu	Tón	„hovorené slovo“
Povodeň	Šesťminútový stály tón sirény	„pozor, ohrozenie vodou“ 3x na konci varovného signálu
Požiar	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, ohrozenie požiarom“ 3x na konci varovného signálu
Ohrozenie čpavkom	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, ohrozenie čpavkom“ 3x na konci varovného signálu
Ohrozenie chlóróm	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, ohrozenie chlóróm“ 3x na konci varovného signálu
Chemický poplach	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, chemické ohrozenie“ 3x na konci varovného signálu
Radiačný poplach	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, radiačné ohrozenie“ 3x na konci varovného signálu
Vzdušný poplach	Dvojminútový kolísavý tón sirény	„pozor, vzdušný poplach“ 3x na konci varovného signálu
Všeobecné ohrozenie	Dvojminútový kolísavý tón sirény	-----
Všeobecné ukončenie	Dvojminútový stály tón sirény	-----
Koniec ohrozenia	Dvojminútový stály tón sirény	„pozor, koniec ohrozenia“ 3x na konci varovného signálu
Skúška sirén	Dvojminútový stály tón sirény	„pozor skúška sirén“ 3x na začiatku varovného signálu
		„koniec skúšky sirén“ 3x na konci varovného signálu

4.2. Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany sa v súvislosti so vznikom novej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce ako činnosti na záchranu života, zdravia

osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povolanými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku akejkoľvek mimoriadnej udalosti sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác;
- vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky;
- vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.;
- zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch;
- poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci);
- lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb;
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti;
- uzavretie postihnutého územia;
- odsun nezranených osôb z postihnutého územia;
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb;
- pozorovanie postihnutého územia;
- poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty;
- uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác;
- zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch;
- identifikácia, odsun usmrtených osôb;
- psychologická a duchovná pomoc.

4.2.1. Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom ASV);

- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z ohrozeného priestoru zabezpečuje obec v spolupráci s hasičským a záchranným zborom, políciou a prevádzkovateľom objektu);
- lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Jasove);
- odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva mesto v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou NL a mesta. Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je mesto povinné v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov plánovať, vyhlásovať, riadiť a zabezpečovať evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom evakuačnej komisie mesta.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci mesta, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje mesto vo svojej pôsobnosti.

4.2.2. Záchranné práce pri povodniach

Povodňové záchranné práce sa vykonávajú na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni na povodňovo ohrozených územiach a povodňovo zaplavených územiach. Okrem uvedených činností povodňovými záchrannými prácami sú:

- hlásna povodňová služba;
- ochrana a zachraňovanie majetku vrátane prípadného predčasného zberu úrody ohrozenej povodňou;
- odsun nebezpečných látok z predpokladaného dosahu záplavy územia povodňou;
- provizórne dopravné sprístupnenie oblastí, ktorá bola povodňou odrezaná, vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí pred poškodením povodňou;
- evakuácia;

- odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žúmp a iných objektov;
- dezinfekcia studní, žúmp, obytných priestorov a odvoz a zneškodňovanie uhynutých zvierat a iných odpadov;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- iné práce na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia vykonávané na príkaz mesta, orgánu ochrany pred povodňami počas III. stupňa povodňovej aktivity alebo na príkaz okresného úradu alebo mesta podľa zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov počas mimoriadnej situácie. Povodňové záchranné práce riadi mesto, okresný úrad alebo okresný úrad v sídle kraja podľa zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Povodňové záchranné práce sa vykonávajú v súlade s plánom povodňových záchranných prác ktorý spracováva mesto, okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja. Obsah povodňových plánov vrátane povodňového plánu záchranných prác je stanovený vyhláškou MŽP SR č. 261/2010, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu povodňových plánov a postup ich schvaľovania.

5. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

- varovanie obyvateľstva a vyzozumenia osôb činných pri riešení mimoriadnych udalostí;
- realizuje sa v zmysle bodu 4.1.
- záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia
- mesto a Okresný úrad Kežmarok vedú zoznamy využiteľných síl a prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu;
- evakuácia
- dotknuté obce, mestá a Okresný úrad Gelnica spracovávajú plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 328/2012 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii;
- núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie
- obce, mestá a Okresný úrad Gelnica majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému
- základné zložky integrovaného záchranného systému:

- hasičský a záchranný zbor,

- záchranná zdravotná služba.

6. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na mestskom úrade a na Okresnom úrade Gelnica, odbore krízového riadenia.

ODKAZ NA OBMEDZENIA VYPLÝVAJÚCE Z OCHRANY DÔVERNÝCH INFORMÁCIÍ A UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov. Verejnosť má možnosť sa vyjadriť k uvedeným informáciám do 30 dní po zverejnení, na Mestskom úrade v Gelnici, Banícke námestie 4. Opodstatnené pripomienky sa zohľadnia pri aktualizovaní Plánov ochrany obyvateľstva.

Aktualizácia vykonaná : 11/2018